

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.
PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

Šena Novin na leto je vsakoml na njegov naslov 8 K.
Škšpae 6 K.
Narečniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Sroa Jezuševoga.“
Šena vlnoga drebua je doma 10 fterov.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Detencib, NAGYDOLÁNY, Vasmegeye.

K temi su more pošlati narečnice i val deplet, se
pa v tiskarne ali v Crenšavoe.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Cren-
sovcih, Cserföld, Zalamegye.

Nedela po Treh Kralih IV.

Jezuš je stopo vu ladjico, nasledu-
vali so ga vučenicke. Veliko gibanje
je nastanolo na morji . . . Jezuš je
pa spao. — Ta ladja je Maticerkev,
na njoj se pelajo krščeniki. Nastane
dostakrat velko gibanje, tak se vidi,
liki bi se ladja pogražala. Ne mo
naprej noso vse vihore jezero let, oči
vaše samo na pretekle leta, na bojne
leta obrnem. Jeli je ne eden ali drugi
slab krščenik pito: kde je Bog, ka to
vse dopusti? I naprej je prišo dober i
pravičen Bog i držo je oster sod. Od
ednoga dneva do drugoga so bajoneti
doli z pušk prišli, puške so vu jarke
zlučali i vsaki se — domo pašeo. Je
li more biti bolje oster sod povedani
nad ednov armadov? Je li je mogo
bolje oster sod priti na voditele bojne,
kak da je nje armada zapustila?

Jezuš je zapovedo morji i vetri i
vse je tiho gratalo. I tak je včino
dober Bog i s nami. Ešče so valovje
ne celo na pokoj stopili, pride že čas,
da bodete mirovno svoje trüde vživali.
Krščenik vu vsem vpamet vzeme božjo
roko. Nikdar ne muvi, ne guči proti
Bogi.

Obramba granice.

Népszava (Reč ljudstva) piše: Pred
zasedbev vsakoga mesta smo čüli:
Érsekujvár se proti postavi, Požun
proti stane, Leva proti stane, Komarom
proti stane, Ošice proti stane. I vse
povsedi se je edno zgodilo: Kričačke
so razbežali, kak so se čehi skazali.
Proti se postavlati bi brezi vspeha i
brezi razuma bilo. Nego zakaj te kri-
čijo i se posli protijo te po vsaj sili
domoljubi.

K tem rečam dostavi „Vasvármegye.“
To piše list vlade. One vlade, štere
komisar je dr. Obál Béla, ki štúke vlačí
na granico i za orožno obrambo granice

stojezerke nametava na ništerne posest-
nike i deset jezerke na šparkase. Či
je obramba brezi razuma, te je pobi-
ranje penez túdi brezi razuma. Či je
obramba potrebna, naj se država skrbi
za njo, či je pa ne potrebna, te ta
privatna bojna več kvara včini, kak
haska. Brezi cila razdraženi sovražnik
svoje čemere nad onimi spuni, ki so
to privatno bojno s svojimi darami za
mogoče včinoli.

Premirje.

Mirna konferencija v Parizi začnola
razprave. Med prvimi predmeti je to
pitanje, kak se granice novih držav
postavijo. Nadale od podmorskih čunov
je bil guč. Na prišestno je prepovedano
takše ladje delati. Štere pa se še naj-
dejo, se morejo vničiti. Da tak velika
vnožina predmetov se tam poguči,
bode konferencija dugo trpela. Pravijo,
da pred junijom se mir ne podpiše.
Drügi mnejo, da to leto se niti ne
dokončo konferencija.

Ov tjedem je proklamacija prišla iz
Pariza. Na brzovavi je konferencija na
znanje dala, da močno osodi silo, s
šterov ništere oblasti v posestvo vze-
mejo krajine, od šterih izjaviti samo
konferencija ma pravico. Te sile so
znamenje, da one oblasti se ne vüpa-
jo, ka dobijo te zahtevane okrajine i zato
ščejo s orožjom osebiti. Vsaki naj se
zavüpa na konferencijo, štera šče vsa-
komi pravične žele spuniti. Pravijo, da
to se najbolje čehe, rumune i srbe
dotiče.

V Erdelskom se Rumuni grozovito
obnašajo proti Sekelom, ki so to ne
šteli dale prenašati. Delavci i častniki
so v streik stopili. Zdaj se pogajanje
začne.

Politična stranka *Károlyija* se je na
dvoje raztrgnola. Te menši del je celo
socijaldemokratni; ov pa s pörgorskami
drží.

V Portugaliji so pred ništeri letah
krala Manuela pregnali ludovlado skri-
čali zdaj pa večina šče nazaj kralestvo
meti.

V Austriji so židovje i slobodnozi-
dari proti hižnomi zakoni gori stopili,
da naj nebode hižni zakon nerazlo-
čiva zveza. Kršćanska socijalna stranka
je proti stanola i predloženje zavrgla.

Peter srbski kral je nevarno betežen.
Kralovič Alexander je nameno v Pariz
iti na konferenco, ali protüvanje nje-
govo je odlašeno. Naime v Srbiji je
močno gibanje, da ludovlado skrčijo.
Bojati se, da či kralovič iz države
stopi, se to zares zgodi. Bolševični
agitatorje hodijo sem, pa ta i za lu-
dovlado pripravljajo srca.

Vogrska ludovlada nas šče na robstvo
spraviti. Ministerium je odredo, da se
varašanski i okrožni poslanci vsi od-
pošlejo. Vladni komisar bode iz rav-
nitelnih strank imenüval zvestnike.
Tak zdaj celo pad židovsko i socijal-
demokratno oblast, pridemo. To je
sloboščina! V ludovladi vogrskoj
ravno kršćansko ludstvo nede melo
nikšo reč. Nedamo se zepnoti!

Dom i svet. — Glási.

Habsburžani i Hohenzollernci so
svoje peneze na Holandskom v var-
nost spravili. Nemška casarska fami-
lija ma na Holandskom 15—20 mili-
jonov mark, Habsburžani pa 100—110
milijonov kron.

V Beltince so bili pozvani Slovenci
Salajske županije 17. jan. Vladni ko-
misar v Beltinci šče nastaviti okrajno
glavarstvo (szolgabiróság). Lüdstvo je
ne privolilo. Ob toj priliki se je zgodilo,
da so lüdje za Jugoslavijo kričali.

Oficirje do krumpiče kopali. Vu
Beči 4000 oficirov je brezi dela. Pod-
župana Železne županije prosijo, da
bi slobodno prišli krumpiče brat. Plačo
bi vu penezah vzeli, samo malo krum-
pičov bi prosili.

Beltinsko spravišče. Dr. Obál Béla je t. m. 17-oga vküp dao pozvati ništerne vesnice pörgare v Beltince, gde njim je naprej dao, ka Beltince za okrajno glavno mesto šče napraviti, špitaó, šole, i. t. d. gori postaviti. — Nazoči pörgarje so to ne privolili, ár ki so nazoči bili, so ne samo od veščanov bili poslani, nego túdi jugosláviki so spravišče prestaviti štehi. Ti spametnejši so previdli, kak dobro bi bilo za nje vse to, ali tej so nanč k-reči priti ne mogli! Že pred vojnov so želeli te beltinčarje, ka bi se njim zdaj spunila ta žela, ali jugoslavi so tak zmešali to lúdstvo, ka zdaj či njim ravno kaj dobroga šče vladarstvo, nevüpajo sprijeti. Vladarstvo pa proti njim nešče činiti i tak i naduže ostane tak, kak je bilo dosegammao.

Spravišče pri Gradi. Dr. Obál Béla, vladni komisar je edno spravišče dao vküp pozvati pri Gradi, gde njim je razložo, zakoj je on vöposlani. Slovensko lúdstvo dobi svojo autonomio, pa v Pešti bo túdi edna slovenska kancelaja goripostavljena, ka naj kem hitrej pride do ministeriuma naš glas. Novi okrog túdi neščejo, ar tak mislijo, ka bi to pa novi ter znamenüvalo njim. Nadale je poslúno njihove tožbe, štere bodo silno zvracene.

Mladina, poštüj stareše lúdi! Na beltinskem spravišči je dosta 10—15 letne mladine bilo nazoči. Te so na edno skrivno znamenje, kak žvegle začeli kričati: „Živio Jugoslavia!“ Ali ztem so nika drúgo ne dosegnoli, kak samo ka so spravišče mešali. Či še gda ščete edno spravišče držati, vi slovinci zalavske županije, mislim de stokrat bolše, či mladini nepüstite prekričati starejših lúdi!

Ententa pošle v Beč živež, nego opomina na velko šparanje, da pomenikanje bode trpelo do nove žetve. — V Budapešti so melo probirali za deco v Beči.

V Bakovci so ništeri vojaki se v krčmo spravili pa mesto granice vino stražili. Da so se kak razbijačje ponašali, je ritar opomino, naj mir pa red ne zbuntajo v vesnici. Ti batrivni vítézi so se proti ritari, ki je svojo dužnost spunjavo s tem opominanjem, se postavili i ga strelili. Bolše bi bilo, či bi tej batrivni moži nad drúgimi kazali batrivnost. Žalostno je, da ravno oni, ki bi mogli red držati, reberijo delajo pa mirne poštene lúdi kolejo.

Letalsko znanje je čas bojne velke napredke včinolo. Zdaj to ščejo na korist sveta obrnoli. Namenijo nastaviti redno letalsko vožujo, štera bi vseh pet del zemle prikapčila.

„Narodni Svet“ je nastavljen 16. januara v Sakaloveih. Za predsednika narodnega sveta je ednoglasno odebran Dr. Mirko Lenaršich plebanoš na Dolnjem Siniki. „Narodni Svet“ je nastavljen januara 18 v Petrovci, Sodišinci, v Gederovci i na Krajni.

Stražo kre Müre država plača, nego tak je njihova plača menša, kak na priliko Kermedinskoj narodnoj straži. Do 27 kron na den se povekša z darov prebivalištva. Nameravajo navržiti na one, ki dačo plačajo od imetka i vojnoga dobička. Ešče 3—4 tjedna bi bila straža, te čas se odloči na mirovnoj konferenci ka bode s nami. Nego koma pridemo, či mo delavcom túdi 20—30 kron mogli plačati? Pa te naj po maksimal cení odvlečejo naše trúde?

Vkraj so spadnoli „sasi“ na Erdeljskom i so spoznali rumunsko oblast. „Ne s lehkim srcem smo razvezali vezalo, štero nas je vezalo k magjarskoj državi, pravijo vu svojem listi. Zdajšnji voditelje države so našo vernost ne s vernostjov nazaj plačali. Oni moži, ki dnes ladajo na Vogrskom, so doli vdarili krono, štera nas je sem pozvala. S tem so sami razrezali ono vezalje, štero je ne magjarske narode k državi vezalo. Z denšnjov državov, štero vsaka trešlika reberije trosi i štere vladari sami ne vejo, ka ščejo, že več nikšega občinstva ne ščemo meti.“

Pri Gradi zbrani Slovinci Gradške i Monošterske krajine so ne dovolili, da bi se pri Gradi okrajao glavarstvo (szolgabiróság) nastavilo. Slovinci Monošterske okrajne se ne ščejo odtrgnote od mesta Monoštra.

Določitev severnih mej Jugoslavije. Brzojavno sta pozvana v Pariz slovenskiva profesorja dr. Franc Kovačič ino dr. Matija Slavič z Maribora za volo določitve severnih mej Jugoslavije. Oba sta izdelala natanče elaborat o severnih mejah.

Na Koroškom (Karintia) so hūdi boji bili med Slovincami i Nemcami. Premirje je sklenjeno. Jugoslovani so se pogodili s Taljanami v Trsti.

Nemčija vse svoje trgovinske ladje more prekdati. Vse materijo, štero so nemške čete z francoških fabrik odnesle, more nazaj postaviti. Zlato državne banke morejo spraviti zvüna mesta Berolina, ar bi bolševiki znali kjer peneze poropati. Pa ententa šče meti nemške peneze za oškodnino. Nemški list „Germania“ piše, da to želenje ententa je prešanje. Ententa s tem kaže svojo nadvlado nad Nemčijov.

Premeščeni okrajni glavarje. Sinkovich Elek je predjani v Mürsko Soboto, sobočki Horvat Pál je pa djani v Beltince.

Rusini — Ukrajina — na Vogrskom so autonomijo dobili. Že se ščejo združiti z ukrajncami prek meje.

Beltinski odgovor. Od beltinskoga spravišča (17. jan.) nam z drúge strani javijo, da je lúdstvo vküpzbrano pravilo: Nikaj nam ne trbe, ne okrajnoga glavarstva (járás), ne cukra, ne petrola, ne trafike. Naše rešenje je v Jugoslaviji.

Gor so strgali šinje pred Jugoslovani med Srdiščom i Lendavov, da tak žmetneše včinijo zasedanje Zalaegersega.

Cúдно prikazen so vidli v Budimpešti i razglasili po sveti. Vogrsko i Jugoslavija se, prej, zjedinita pod kronov srbskoga krala Petra Karagjorgjeviča. Ka dönok ne zgrüntajo nore glave.

Skupna meja med Čehi in Jugoslovani. Praška „Union“ piše, da je ena najglavnejših vprašanj, skupna meja z Jugoslavijov, tedaj takozvani koridor. Seveda se bodeta Nemčija in Madžarska opirale tomi, da bi lahko se nadalje ločili severne in južne Slovence. Česka republika pa potrebüje to pot iz gospodarskih ozirov, da je pot do Adrije tem trdneje zagotovljena. Túdi je potreben taksi slovenski zid proti valovom pangermanizma, ki bo se vedno močen dovolj, da bo delal europske spore. Raditega je te koridor teliko, kak gotova stvar. Seveda bo 100.000 Nemcov v čehoslovaški državi več, a to nikaj ne, da na kraji so tak jeziki mešani, da se meja ne da natančno potegnoti. Antantini možje so že zdavnaj pritrdili važnosti toga vprašanja in bodo stali na niem, kda pride do besede.

Na podporo so dali z Gradške fare: Žena Kisilak Jožefa 2 K, žena Lapoši Aloisa 5 K, Čör Franciška 2 K, žena Vukaič Jürja 2 K, Kovač Ferenc 1 K, Bunderla Jozefa 3 K, Skaper Ana 4 K, Bežan Mari 3 K, Farič Jozefa 3 K, Svetec Treza s Ritkarovec 8 K, (na misije 4 K.

Pesta. Šk. v Šprinci, Tožite se, da neredno dobivate „Novine.“ Dajte je reklamirati na pošti. Nika Vas ne košta.

— *Fr. Kovač.* Vi radi plačate, ka do več koštale Novine, či do cele na 4 strani. Vi tak gučite, drugim pa ešče 6 kron dati se milo vidi. Veselim se, da se za „Novine“ zanimate. — *Gorski.* Ti si li vročekrvni. Pravico maš, slovensčino naših šol moremo braniti. K leti vu prvom razredi de se že slovensko včlo. Bode slovenski abecednik. Što je kriv, da ne mamó slovenskih knjig, to zdaj nihajmo.